

Sygn. akt IC 777/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 sierpnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodnicząca	Sędzia SO Ewa Tomczyk
Protokolant	sekretarz Dorota Książczyk

po rozpoznaniu w dniu 17 sierpnia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.**

przeciwko **A. B. i M. B.**

o zapłatę

utrzymuje w mocy w stosunku do pozwanych A. B. i M. B. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 29 marca 2017 roku wydany przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie sygn. akt I Nc 24/17.

Sędzia SO Ewa Tomczyk

Sygn. akt I C 777/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 lutego 2017 roku strona powodowa Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o orzeczeniem nakazem zapłaty, że pozwani A. N., S. N., A. B. i M. B. mają zapłacić solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 253.668,33 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że strona powodowa jest w posiadaniu weksla z wystawienia pozwanych A. N., S. N. i A. B. poręczonego przez pozwaną M. B. na zabezpieczenie udzielonego kredytu. Powodowy Bank wypełnił weksel zgodnie z deklaracją wekslową i wezwał pozwanych do jego wykupu, którego pozwani nie wykupili.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 29 marca 2017 r. wydanym w sprawie sygn.. akt I Nc 24/17 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. nakazał pozwanym A. N., S. N., A. B. i M. B., aby zapłacili solidarnie stronie powodowej kwotę 253.668,33 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 6 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty wraz z kwotą 3.188 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu albo wnieśli w tymże terminie zarzuty (k. 53).

Nakaz ten uprawomocnił się w stosunku do pozwanych A. N. i S. N..

Pozwani A. B. i M. B. wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty, żądając uchylenia nakazu zapłaty w całości w stosunku do nich i oddalenia powództwa oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych (zarzuty – k. 67-68).

W uzasadnieniu zarzutów pozwani powołali się na to, pozwani A. N. i S. N. uchwałą z dnia 14 października 2014 r. przejęli wszelkie zobowiązania należne spółce cywilnej (...) od jej kontrahentów oraz zobowiązania ciążące na spółce na rzecz jej kontrahentów na dzień 15 października 2014 r. i zwolnili z tego pozwanego wspólnika A. B., o czym wiedział powodowy Bank.

Pełnomocnik strony powodowej wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwani A. N., S. N., A. B. i M. B. w dniu 7 lipca 2014 r. podpisali weksel własny in blanco, przy czym A. N., S. N., A. B. jako jego wystawcy, zaś pozwana M. B. jako poręczyciel.

(dowód: kopia weksla –k. 5)

Weksel ten został wystawiony w celu zabezpieczenia spłaty kredytu odnawianego udzielonego przez Bank (...) S.A. w W. A. B. i A. N. – wspólnikom Spółki cywilnej (...) w W. w dniu 7 kwietnia 2010 r. nr (...) zmienianej sześcioma aneksami z dnia: 6.10.2010 r., 28.07.2011 r., 15.02.2012 r., 25 lipca 2012 r., 4 lipca 2013 r., 7 lipca 2014 r. zawartymi dodatkowo przez S. N., który stał się (...) spółki (...) po zawarciu umowy kredytu odnawialnego.

W związku z podpisaniem weksla została sporządzona w dniu 7 lipca 2014 r. deklaracja wekslowa, w której pozwani złożyli do dyspozycji powodowego Banku weksel in blanco i upoważnili Bank do wypełnienia weksla w każdym czasie w przypadku niedotrzymania umownych terminów spłaty na łączną sumę odpowiadającą wykorzystanemu a niespłaconemu kredytowi wraz z odsetkami oraz opatrzenia weksla terminem płatności wg własnego uznania. M. B. jako poręczyciel wekslowy wyraziła zgodę na treść deklaracji wekslowej.

(dowód: umowa kredytu – k. 103-104, aneksy do umowy –k. 105-109, k.111, k. 113-114,117-118, deklaracja wekslowa – k. 7)

Wezwaniem z dnia 18 lipca 2016 r. strona powodowa w związku z niespłaceniem kredytu wezwała wszystkich pozwanych do zapłaty kwoty 253.668,33 zł. W wezwaniu tym wskazano, że brak zapłaty żądanej kwoty będzie skutkować wypełnieniem weksla oraz skierowaniem sprawy na drogę postępowania sądowego.

Wezwania te zostały wysłane listem poleconym i pozwani potwierdzili własnoręcznie otrzymanie wezwań.

(dowód: wezwanie do zapłaty z weksla – k. 10, 12, 14, 16, potwierdzenia nadania listu poleconego – k. 9,11,13,15)

Strona pozwana wypełniła weksel własny in blanco wystawiony przez A. N., S. N. i A. B. oraz poręczony przez M. B. na kwotę 253.668,33 zł, z terminem płatności 5 sierpnia 2016 r.

(dowód: kserokopia weksla - k. 5)

Uchwałą wspólników z dnia 14 października 2014 r. wspólnicy spółki cywilnej (...) rozwiązali umowę spółki z dniem 31 października 2014 r. W uchwale tej A. N. i S. N. oświadczyli, że przejmują wszystkie wierzytelności należne spółce oraz zobowiązania wobec kontrahentów na dzień 14 października 2014 r. i z tego prawa i obowiązku zwalniają A. B..

(dowód: kserokopia uchwały – k. 70)

O powyższej uchwale A. B. i M. B. poinformowali powodowy Bank, oczekując zaniechania przez powodowy Bank dochodzenia należności od nich.

(dowód: pisma – k. 69, 71)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne.

Z poczynionych w sprawie bezspornych ustaleń faktycznych wynika, że pozwany A. B. wystawił weksel in blanco zaś M. B. zabezpieczyła spłatę weksla poprzez udzielenie poręczenia wekslowego.

W myśl art. 9 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowego (tekst jednolity – Dz.U. z 2016 r., poz. 160) wystawca odpowiada za przyjęcie i za zapłatę weksla. Zgodnie z art. 30 prawa wekslowego zapłatę weksla można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. W myśl art. 32 zdanie 1 prawa wekslowego poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo jak, jak ten za kogo poręczył, co oznacza że odpowiada za przyjęcie i zapłatę weksla (art. 9 Prawa wekslowego). W myśl art. 47 prawa wekslowego kto weksel przyjął lub zań poręczył odpowiada wobec posiadacza solidarnie. Posiadacz może chodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez zachowania porządku, w jakim się zobowiązali.

Weksel został uzupełniony pod względem formalnym zgodnie z wiążącą strony deklaracją wekslową oraz wymaganymi przez prawo wekslowe warunkami ważności określonymi w art. 101 prawa wekslowego, a mianowicie zawiera on nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, przyrzeczenie bezwarunkowej zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej (253.668,33 zł), oznaczenie terminu płatności (5 sierpnia 2016 r.), oznaczenia miejsca płatności (w Banku (...) S.A. w I Oddziale w T.), osobę, na której zlecenie zapłata ma być dokonana (Bank (...) S.A.), oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksla (T. M., 7 lipca 2014 r., podpis wystawy weksla (A. N., S. N., A. B.)).

Strona powodowa wystąpiła z roszczeniem wekslowym, domagając się, by pozwani wykonali obciążające ich zobowiązanie wekslowe. Na wstępie rozważań wskazać należy pozwanym, że zobowiązanie wekslowe ma charakter samodzielny i abstrakcyjny, a zatem niezależny od przyczyny i podstawy prawnej, która spowodowała jego zaciągnięcie. Oznacza to, że na podstawie samego weksla wierzyciel może domagać się zapłaty od dłużnika oznaczonej sumy pieniężnej, a nieprawidłowość lub brak przyczyny prawnej nie ma wpływu na ważność zobowiązań wekslowych (art. 10 prawa wekslowego).

Zobowiązania wekslowe charakteryzuje też zasada surowości formalnej i materialnej, przy czym ta ostatnia przejawia się np. ograniczeniem zarzutów przysługujących dłużnikom wekslowym. Abstrakcyjność zobowiązania wekslowego zostaje złagodzona, gdy wynika ono z weksla wystawionego jako weksel in blanco, co do którego wystawca i pierwszy wierzyciel uzgodnili warunki jego wypełnienia. Jeżeli spór toczy się między wyżej wymienionymi osobami, wiąże je zawarte porozumienie. Dlatego dłużnik może podnosić także zarzuty subiektywne, wynikające ze stosunku podstawowego łączącego go z wierzycielem. Tak więc, choć w niniejszej sprawie mamy do czynienia z zobowiązaniem wynikającym z weksla gwarancyjnego wystawionego in blanco, w przypadku którego złagodzony jest nieco rygoryzm materialny, to zobowiązanie nie traci charakteru wekslowego. Daje to szczególną, silną pozycję w procesie posiadaczowi weksla. Tak jak w wypadku każdego innego roszczenia wekslowego nie musi on wykazywać ani podstawy gospodarczej zobowiązania, ani tego, że ona w ogóle istniała.

Sytuacja zmienia się w razie wniesienia zarzutów przez stronę pozwaną, ponieważ sprawa przesuwa się na płaszczyznę prawa cywilnego. W niniejszej sprawie dłużnik podniósł zarzut nieprawidłowego wypełnienia weksla, czyli wypełnienia go niezgodnie z warunkami porozumienia, wskazując, że wobec wystąpienia ze spółki cywilnej i przejściem wszystkich zobowiązań przez pozostałych współników sporna należność nie należy się powódce od pozwanych B.. Czyniło to koniecznym rozpoznanie sprawy na płaszczyźnie wiążącego strony, to jest remitenta i wystawcy weksla, stosunku podstawowego - umowy o kredytu, bowiem na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń z niej wynikających wystawiony został sporny weksel

Z deklaracji wekslowej wynika, że weksel in blanco był wystawiony celem zabezpieczenia spłaty kredytu udzielonego A. B., A. N. i S. N.. Bank miał prawo wypełnić weksel w przypadku nie dotrzymania umownych terminów spłaty udzielonego kredytu.

Pozwani nie kwestionowali ani faktu, że kredyt nie został spłacony ani wysokości zadłużenia

Wobec zarzutów pozwanych podstawową kwestią jest zatem ustalenie, czy zwolnienie A. B. z zobowiązań spółki przez pozostałych wspólników spółki cywilnej rodzi skutek wobec powodowego Banku w postaci zwolnienia z obowiązku spłaty kredytu. Nie ulega przy tym wątpliwości, że w dacie wystawienia weksla pozwany A. B. był wspólnikiem spółki cywilnej (...).

Zgodnie z art. 864 k.c. wspólnicy spółki cywilnej ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania spółki. Chodzi tu o wszelkie zobowiązania powstałe w czasie trwania spółki.

Zobowiązaniami spółki w rozumieniu art. 864 k.c. są wszelkie zobowiązania, które powstały w czasie trwania spółki w związku z działaniami podejmowanymi dla osiągnięcia przez nią określonego w umowie celu gospodarczego. Tytuł powstania zobowiązania jest natomiast obojętny, zobowiązania te mogą wynikać w szczególności z umów zawartych przez wspólników. Zobowiązania wspólników nie mogą być kwalifikowane jako ich zobowiązania osobiste, lecz jako wynikające właśnie z działalności spółki cywilnej. Spółka cywilna nie jest przy tym podmiotem prawnym odrębnym od wspólników, lecz jest wielostronnym stosunkiem zobowiązaniowym łączącym wspólników (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1993 r., III CZP 176/92, OSNC 1993 r. Nr 10, poz. 171).

Za zobowiązania spółki na podstawie omawianego przepisu odpowiedzialność ponoszą zarówno aktualni, jak również byli wspólnicy spółki cywilnej, przy czym w stosunku do tych ostatnich istotne jest ustalenie, że w okresie powstania zobowiązania byli oni wspólnikami spółki cywilnej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 5 sierpnia 2005 r., II CK 768/04, 24 września 2008 r., II CNP 49/08, Legalis nr 170349). Skład osobowy spółki cywilnej w okresie trwania stosunku zobowiązaniowego z udziałem jej wspólników może podlegać różnym modyfikacjom. Możliwa jest np. taka sytuacja, że jeden ze wspólników ustępuje ze spółki a na jego miejsce wstępuje nowy wspólnik, który na mocy porozumienia z pozostałymi wspólnikami, a w tym ze wspólnikiem ustępującym, przejmuje dotychczasowe zobowiązania i uprawnienia. Taka umowa zawarta między wspólnikami spółki w zakresie przejęcia lub zwolnienia z odpowiedzialności majątkowej za zobowiązania spółki wywiera skutki prawne jedynie między nimi (np. w zakresie regresu). Nie powoduje natomiast żadnych skutków prawnych w stosunku do osób trzecich, a w tym wierzycieli (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1995 r., III CZP 160/95, OSNC 1996, nr 3, poz. 33; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 czerwca 1995 r., I ACR 285/95, OSA 1996, nr 10, poz. 51).

Dla ustalenia kręgu podmiotów odpowiedzialnych z tytułu zobowiązań spółki w sytuacji, gdy źródłem zobowiązania jest umowa, nie ma znaczenia skład osobowy spółki z daty zawarcia tej umowy. Istotne jest natomiast to, czy dany podmiot był wspólnikiem spółki w okresie powstania zobowiązania, ewentualnie, czy przystąpił do spółki już po powstaniu tego zobowiązania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2002 r., N (...), niepubl; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2003 r., I CK 201/02, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 1967 r., II CR 187/67, OSNC 1968, nr 5, poz. 89).

Skoro w dacie podpisania umowy kredytu i deklaracji wekslowej pozwany A. B. był wspólnikiem spółki, to ponosi odpowiedzialność za zobowiązania spółki, w tym z zawartej ze stroną powodową umowy kredytu. Do zwolnienia od odpowiedzialności wobec powodowego Banku konieczne byłoby zwolnienie z długu pozwanych przez powodowy Bank, co w sprawie nie miało miejsca. Pozwana M. B. ponosi z A. B. solidarną odpowiedzialność jako poręczyciel wekslowy (art. 47 prawa wekslowego).

Mając powyższe na względzie roszczenie pozwu w świetle wskazanych wyżej regulacji prawnych było zasadne. Dlatego też należało na podstawie art. 496 k.p.c. w całości utrzymać w mocy nakaz zapłaty w stosunku do pozwanych A. B. i M. B.. Podstawę zasądzenia odsetek stanowił art. 481 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 105 § 2 k.p.c., na zasądzone koszty złożyła się opłata sądowa od pozwu w kwocie 3.171 zł oraz zwrot wydatku na opłatę skarbową od pełnomocnictwa -17 zł – łącznie 3.188 zł.

Sędzia SO Ewa Tomczyk